

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva



Bakalářská práce

Povinnost dlužníka podat insolvenční návrh

Maja Althajm

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Maja Althajm

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Povinnost dlužníka podat insolvenční návrh

Název anglicky

The obligation of the debtor to file an insolvency petition

Cíle práce

Bakalářská práce bude zkoumat úpravu obsaženou v ust. § 98 a násl. insolvenčního zákona, a to jak z ekonomického, tak i právního hlediska. Na základě shromážděných dat bude sledováno a následně vyhodnoceno, zda byla ze strany fyzických a právnických osob, které vstoupily do insolvenčního řízení, splněna zákonná povinnost podat insolvenční návrh bezodkladně poté, co se tyto subjekty (jejich statutární orgány) dozvěděly (měly dozvědět) o své úpadkové situaci.

Práce se zaměří na právní a ekonomické důvody, pro které nebyla a není povinnost podat včasný insolvenční návrh plněna (a to jak v rámci koronavirové krize, tak i mimo ní). Cílem práce je na základě analýzy těchto důvodů navrhnout možné legislativní změny recentní právní úpravy.

Metodika

- Prostudování zdrojů pro zpracování zadané práce.
- Provedení obsahové analýzy právních textů.
- Shromažďování podkladů pro analytickou část práce – statistická data.
- Vyhodnocení dat metodou analýzy pro zpracování aplikační části práce.
- Sumarizace výsledků, s využitím metody komparace a syntézy dat čerpajících z teoretické a praktické části práce.
- Vyhodnocení a závěr s využitím metody komparace.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

dluh, dlužník, fyzická osoba, insolvence, insolvenční právo, osobní bankrot, oddlužení, pohledávka, věřitel, zákon

Doporučené zdroje informací

Insolvenční rejstřík, [online], dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>

MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. 6. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019, ISBN 978-80-7380-766-5

RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. Praha: nakladatelství Wolters Kluwer, 2017, ISBN 978-80-7552-444-7

SCHÖNFELD, Jaroslav a kol. Insolvenční praxe. Praha: nakladatelství C.H.BECK, 2020, ISBN 978-80-7400-780-4

SMRČKA, Luboš a kol. Insolvenční řízení. Očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona. Praha: Professional Publishing, 2016, ISBN 978-80-7431-151-2

SPRINZ, Petr a kol. Insolvenční zákon. Komentář. Praha: nakladatelství C.H.BECK, 2019, ISBN 978-80-7400-753-8

WINTEROVÁ, Alena a kol. Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-299-8

ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kol. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, ISBN 978-80-7380-714-6

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Oldřich Řeháček, Ph.D., LL.M.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 9. 10. 2021

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 24. 02. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Povinnost dlužníka podat insolvenční návrh" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13. 3. 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Oldřichu Řeháčkovi, Ph.D., LL.M. za jeho vstřícný přístup, odborné vedení práce, věnovaný čas a důležité rady, které pro mě byly přínosné v průběhu zpracování bakalářské práce.

Povinnost dlužníka podat insolvenční návrh

Abstrakt

Tématem bakalářské práce je problematika insolvenčního práva. Práce zkoumá, kolik dlužníků plní svou povinnost podávat včas insolvenční návrhy. Zároveň je práce zaměřena na to, zda u věřitelů dochází k uspokojování jejich pohledávek.

V teoretické části jsou vymezeny základní principy insolvenčního práva na základě provedené analýzy odborné literatury a právních předpisů. Jsou zde uvedeny formy řešení úpadku i změny, které se objevily v důsledku účinnosti novel. Je zmíněna role insolvenčního správce i celkový průběh insolvenčního řízení.

V praktické části jsou data sbírána především z insolvenčního rejstříku a na základě těchto dat dochází k porovnání jednotlivých období. Práce se zaměřuje na období od roku 2018 do roku 2021, včetně zmínky o současnosti. Důraz je kladen na poskytnutí přehledu o tom, kolik návrhů celkem podali věřitelé a kolik dlužníci. Ze získaných dat je v praktické části uvedena míra uspokojování věřitelů. Výsledky jsou podrobně analyzovány a zpracovány do grafů a tabulek.

V závěru práce je zhodnoceno, zda insolvenční právo plní své poslání, a dochází tedy k uspokojování věřitelů, a zda dlužníci plní zákonem stanovenou povinnost. Na základě těchto poznatků jsou navržena opatření, která by měla vést ke zmírnění zadlužování.

Klíčová slova: insolvenční právo, věřitel, dlužník, insolvenční řízení, insolvenční návrh, pohledávka, insolvenční rejstřík, dluh, úpadek, insolvenční správce

The obligation of the debtor to file an insolvency petition

Abstract

The topic of the bachelor thesis is the issue of insolvency law. The thesis examines how many debtors fulfill their obligation to file insolvency petitions on time. The work is also focused on whether the creditors' requirements are met.

The theoretical part defines the basic principles of insolvency law based on the literature and legislation analysis, the different forms of solving the bankruptcy, and changes due to the amendments. The role of the insolvency administrator and the overall course of insolvency proceedings are mentioned.

The work focuses on the period between 2018 and 2021, including the present situation. Emphasis is on providing an overview of the total count of creditors' filed proposals and that of debtors'. In the practical part, the data are collected mainly from the insolvency register and based on these data, there is a comparison of individual periods. From the obtained data, the degree of satisfaction of creditors is given in the practical part. The results are analysed and processed in detail into graphs and tables.

At the end of the thesis, it is evaluated whether the insolvency law fulfills its mission, whether creditors are satisfied, and whether the debtors fulfill the statutory obligation. Based on these findings, proposed measures should lead to debt relief.

Keywords: insolvency law, creditor, debtor, insolvency proceedings, insolvency petition, receivable, insolvency register, debt, bankruptcy, insolvency administrator

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	13
3.1 Insolvenční právo	13
3.1.1 Význam insolvenčního řízení	13
3.1.2 Základní pojmy	14
3.1.3 Zásady v insolvenčním právu	17
3.2 Úpadek dlužníka.....	19
3.2.1 Insolvenční návrh.....	19
3.2.2 Platební neschopnost a předlužení	20
3.2.3 Povinnost dlužníka podat insolvenční návrh	21
3.3 Průběh insolvenčního řízení	22
3.3.1 Zahájení insolvenčního řízení a jeho subjekty.....	22
3.3.2 Účinky spojené s insolvenčním řízením	24
3.3.3 Moratorium	25
3.3.4 Rozhodnutí soudu	27
3.3.5 Způsob řešení úpadku	27
3.3.6 Ukončení insolvenčního řízení	30
3.4 Princip a postavení insolvenčního správce	30
3.5 Změny po novele insolvenčního zákona.....	32
3.6 Změny insolvenčního zákona v souvislosti s pandemií Covid-19.....	33
4 Vlastní práce.....	35
4.1 Přehled podaných insolvenčních návrhů v letech 2018 a 2019	35
4.2 Přehled podaných insolvenčních návrhů v letech 2020 a 2021	37
4.3 Stručný vývoj podaných insolvenčních návrhů v roce 2022	39
4.4 Přehled insolvenčních řízení v letech 2018 a 2019.....	39
4.5 Přehled insolvenčních řízení v letech 2020 a 2021	41
4.6 Přehled včasného podávání insolvenčních návrhů.....	43
5 Výsledky a diskuse	44
5.1 Zhodnocení výsledků	44
5.2 Návrh opatření.....	44
6 Závěr.....	46
7 Seznam použitých zdrojů	48

7.1	Knižní zdroje	48
7.2	Právní předpisy	48
7.3	Internetové zdroje	49

Seznam tabulek

Tabulka 1	Přehled podaných insolvenčních návrhů za rok 2018.....	35
Tabulka 2	Přehled podaných insolvenčních návrhů za rok 2019.....	35
Tabulka 3	Přehled podaných insolvenčních návrhů za rok 2020.....	37
Tabulka 4	Přehled podaných insolvenčních návrhů za rok 2021.....	37
Tabulka 5	Přehled podaných dlužnických insolvenčních návrhů v letech 2018 - 2021	43

Seznam grafů

Graf 1	Přehled podaných insolvenčních návrhů v letech 2018 a 2019	36
Graf 2	Přehled podaných insolvenčních návrhů v letech 2020 a 2021	38
Graf 3	Přehled insolvenčních řízení v letech 2018 a 2019	39
Graf 4	Přehled ukončených insolvenčních řízení za rok 2018.....	40
Graf 5	Přehled ukončených insolvenčních řízení za rok 2019.....	40
Graf 6	Přehled insolvenčních řízení v letech 2020 a 2021	41
Graf 7	Přehled ukončených insolvenčních řízení za rok 2020.....	42
Graf 8	Přehled ukončených insolvenčních řízení za rok 2021.....	42

Seznam použitých zkratk

%	- procento
§	- paragraf
č.	- číslo
zák.	- zákon
tzv.	- takzvaný
apod.	- a podobně
odst.	- odstavec
např.	- například
ČR	- Česká republika
IZ	- Insolvenční zákon
Sb.	- Sbírka zákonů

1 Úvod

V dnešní společnosti se každý z nás může ocitnout v situaci, kdy nebude schopen plnit své povinnosti plynoucí ze závazků. Existují mnohé způsoby, jak těmto situacím předcházet, nebo jak je v případě, že nastanou, řešit. Jedním z nástrojů, jak pomoci lidem s osvobozením od závazků, je insolvenční právo. Tato bakalářská práce zkoumá, jak dlužníci přistupují ke svým dluhům a zda usilují o to, aby mohli pohledávky věřitelů uspokojit alespoň částečně. Práce se zároveň zaměří i na to, zda dlužníci plní svou povinnost a včas podávají insolvenční návrh příslušnému insolvenčnímu soudu.

Finanční gramotnost celé společnosti je poměrně nízká, a tím ve znatelné míře dochází ke zvyšování zadluženosti i kvůli potřebám, bez kterých se v běžném životě obejdeme a mnohdy nejsou pro naši existenci rozhodující. Toto tvrzení však neplatí vždy. Insolvenční právo slouží i těm, kteří se do stavu nemožnosti plnění závazků dostali z důvodu určité životní situace, kterou sami nezapříčinili (např. krátkodobá finanční nouze, zdravotní problémy apod.).

V teoretické části budou vysvětleny základní pojmy insolvenčního práva, zásady uplatňující se při insolvenčním řízení i význam a důležitost existence insolvenčního práva. Po vymezení základů bude přiblížen průběh řízení od samotného zahájení až po ukončení, oddlužovací novela i strategie, které vzešly v účinnost z důvodu výskytu pandemie Covid-19.

Praktická část této práce bude vycházet primárně z dat nasbíraných z insolvenčního rejstříku. Tato část se zaměří na to, zda dlužníci plní svou povinnost podávat insolvenční návrh ihned po tom, co se dozvěděli o nemožnosti splácení svých dluhů. V této části bude pomocí grafů a tabulek znázorněno i to, zda dochází k uspokojování věřitelů či nikoliv.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je zjistit, zda právnické i podnikající fyzické osoby splnily povinnost, která je stanovena zákonem, totiž podat insolvenční návrh, jestliže se dozvěděly o svém úpadku nebo se při náležité opatrnosti o něm dozvědět měly. Následně jsou zhodnoceny změny v jednotlivých obdobích, ať už v důsledku tzv. oddlužovací novely či pandemie Covid-19. Ze statistických dat je vyhodnoceno, zda došlo k uspokojení věřitelů či nikoliv. V závěru budou navržena opatření, která by měla vést k zefektivnění oddlužování, jestliže ze statistických dat vyplyne, že současný způsob osvobození od závazků je neefektivní.

2.2 Metodika

Teoretická část bakalářské práce pomocí analýzy právních předpisů i odborné literatury přiblíží základní pojmy insolvenčního práva. Pozornost bude věnována zásadám i samotnému významu insolvenčního práva. Dále se práce zaměří na průběh insolvenčního řízení od jeho zahájení, které vzniká podáním insolvenčního návrhu, až po konečnou fázi. Opomenuty nebudou ani účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení. Role insolvenčního správce je velmi důležitá, a proto se tato práce bude věnovat i tomuto tématu. Úpadek bude podrobně vysvětlen včetně všech způsobů jeho řešení. V závěru práce budou uvedeny změny, které nastaly v důsledku oddlužovací novely s účinností od 1. června 2019. Celá teoretická část bude ukončena změnami, ke kterým došlo v důsledku výskytu onemocnění Covid-19.

V praktické části této práce budou analyzována data, která budou získána z veřejně dostupných zdrojů, především z insolvenčního rejstříku. Pomocí metody komparace budou porovnány jednotlivé roky tak, abychom mohli pozorovat změny jak v počtu podaných insolvenčních návrhů, tak i v míře uspokojení věřitelů. Praktická část bude zaměřena především na roky 2018 a 2021, včetně zmínky o současném vývoji. Výsledky všech těchto šetření budou znázorněny graficky i pomocí tabulek.

V závěru této práce budou získaná data shrnuta a budou navržena řešení, jakým způsobem a jakými kroky by mohlo dojít k zefektivnění procesu oddlužování.

3 Teoretická východiska

3.1 Insolvenční právo

Insolvenční právo představuje souhrn určitých právních předpisů, které nejsou soustředěny pouze na insolvenční řízení. Tento pojem širšího rozsahu než samotné insolvenční řízení tudíž reguluje i další hlediska, jimiž jsou například zánik pohledávek či jednání věřitelů. Insolvenční právo se zaměřuje jak na právnické, tak i na fyzické osoby.

Mezi základní prameny upravující problematiku insolvenčního práva patří zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (tzv. insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon nabyl účinnosti v roce 2008 a od tohoto roku byl mnohokrát novelizován. Dalším důležitým právním předpisem je zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích. Prováděcí vyhlášky, jejichž vydávání je v kompetenci ministerstva spravedlnosti, rovněž přispívají k úpravě insolvenčního práva.¹

3.1.1 Význam insolvenčního řízení

Insolvenční řízení, jakožto zvláštní soudní řízení disponuje vedle právního hlediska i další podstatnou složkou, tzv. ekonomickým charakterem. Je označeno „zvláštním soudním řízením“, jelikož smyslem řízení není hledat právo jako takové, nýbrž spravedlivě uspořádat vzájemné majetkové vztahy.²

Samotný dluh či řešení krachu fyzických nebo právnických osob není účelem insolvenčního řízení. Podstatou je především provést analýzu a hledat vhodné řešení situace, kdy se v prostředí dlužníka nachází více věřitelů kolem určitého majetku. K tomu, aby zmíněný majetek nebyl použit k uspokojení pouze jednoho věřitele, nýbrž všech věřitelů současně, je existence insolvenčního řízení nutná.³

¹ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 200 - 201. ISBN 978-80-7502-299-8.

² SMRČKA, Luboš; PLAČEK, Jan; SCHÖNFELD, Jaroslav; LOUDA, Lee. Insolvenční řízení (očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona). Praha: Professional Publishing, 2016. Str. 41. ISBN 978-80-7431-151-2.

³ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017. Sv. 2. vydání. Str. 95. ISBN 978-80-7552-444-7. Str. 234-235.

„Insolvenční právo je nesmyslné bez existence dluhu, dluh ale může existovat bez insolvenčního práva.“⁴

Z výše uvedené citace jednoznačně vyplývá, že dluhy vůči věřitelům mohou být řešeny i jiným způsobem. Insolvenční řízení tudíž nepředstavuje jediný prostředek, jak řešit osvobození od závazků.

Vedle tohoto typu řízení rozeznáváme i řízení vykonávací. Vykonávací řízení, kam řadíme i exekuce či samotný výkon rozhodnutí, se převážně uplatňuje v případě, že má dlužník dostatek majetku k uspokojení pohledávky, popř. více pohledávek.⁵

Každý věřitel má právo se domáhat plnění závazku žalobou u soudu. Dlužníci jsou povinni své závazky plnit, a tím i uspokojovat věřitele, případně více věřitelů. Tento požadavek lze uskutečnit pouze za předpokladu, že dlužník disponuje dostatečným majetkem. Situace, kdy dlužník není schopen dostát svých závazků, jelikož nemá dostatek majetku a má dva či více věřitelů, nazýváme řízení úpadkové či insolvenční. Stav, ve kterém se dlužník ocitl, je odborně označován termínem „platební neschopnost dlužníka.“⁶

3.1.2 Základní pojmy

Insolvenční řízení

Insolvenční řízení je takovým řízením, kdy předmětem je úpadek dlužníka, který buď nastal či je velmi pravděpodobné, že v brzké budoucnosti nastane. Toto řízení, regulované tzv. insolvenčním zákonem, je v rukou insolvenčního soudu.⁷

Subjekty insolvenčního řízení

Patří sem pouze subjekty, které jsou vyjmenované v zákoně, a to konkrétně:

- a) *insolvenční soud,*
- b) *dlužník,*

⁴ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017. Sv. 2. vydání. Str. 85. ISBN 978-80-7552-444-7. Str. 234-235.

⁵ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 195. ISBN 978-80-7502-299-8.

⁶ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 195. ISBN 978-80-7502-299-8.

⁷ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 201. ISBN 978-80-7502-299-8.

- c) věřitelé, kteří uplatňují svá práva vůči dlužníku,
- d) insolvenční správce, popřípadě další insolvenční správce,
- e) státní zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení nebo od incidenčního sporu,
- f) likvidátor dlužníka.⁸

Insolvenční správce

Profese insolvenčního správce je vykonavatelná na základě povolení, které vydává Ministerstvo spravedlnosti ČR. Insolvenčním správcem se může stát jak fyzická, tak i právnická osoba. Každé insolvenční řízení má svého insolvenčního správce, který na něj dohlíží a vykonává povinnosti uložené soudem. Do řízení je jmenován soudem. V určitých situacích může být ze strany věřitele či dlužníka odvolán a nahrazen novým insolvenčním správcem.⁹

Insolvenční soud

Insolvenční soud je soud, u kterého probíhá insolvenční řízení. Zpravidla jde o krajský soud, jestliže řízení probíhá v prvním stupni. Ve druhém stupni, tedy v případě odvolání, rozhoduje příslušný vrchní soud. Ve věcech dovolání pak vždy rozhoduje Nejvyšší soud ČR, který sídlí v Brně.¹⁰

Insolvenční návrh

Návrh na zahájení insolvenčního řízení je oprávněn podat jak dlužník, tak věřitel. To se činí pomocí tzv. insolvenčního návrhu. K tomu, aby byl návrh platný, je nutné označit konkrétního dlužníka a předat návrh k příslušnému insolvenčnímu soudu.¹¹

Insolvenční rejstřík

Insolvenční rejstřík je veřejný rejstřík, díky němuž je možné volně nahlédnout do seznamu dlužníků i insolvenčních správců. Vedle dokumentů z dané insolvence

⁸ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů. Část první, Hlava II, Procesní subjekty, § 9. In: Sbírka zákonů. 30. 3. 2006.

⁹ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 6. aktualizované a upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Str. 13. ISBN 978-80-7380-766-5.

¹⁰ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 6. aktualizované a upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Str. 13. ISBN 978-80-7380-766-5.

¹¹ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 6. aktualizované a upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Str. 12. ISBN 978-80-7380-766-5.

obsahuje rejstřík i přihlášky pohledávek a veškeré dokumenty spjaté s jednotlivými kroky v řízení. Tento rejstřík spadá pod správu Ministerstva spravedlnosti ČR.¹²

Dlužník

Dlužník je ten, kdo má vůči věřiteli dluh za určité poskytnuté služby, zboží či půjčku. V některých případech však může mít dluh i veřejnoprávní charakter, např. u dluhu na sociálním či zdravotním pojištění. V každém závazkovém vztahu má dlužník povinnost plnění ze závazku.

Oddlužení

Oddlužení je jedna z forem řešení úpadku dlužníka, kdy podstatou je „očistit“ dlužníka od dluhů.¹³

Úpadek dlužníka

Úpadek dlužníka je situace, kdy dlužník není schopen plnit své závazky a má minimálně dva věřitele. Tento stav nazýváme tzv. platební neschopností dlužníka či předlužení.¹⁴

Věřitel

Věřitel je subjekt práva, vůči kterému má dlužník povinnost splácet dluh. Věřitelem může být i veřejnoprávní instituce, např. při dluhu na zdravotním či sociálním pojištění. Věřiteli vůči dlužníku vzniká pohledávka.

Konkurs

Konkursem označujeme jeden ze způsobů řešení úpadku, kdy dochází ke zpeněžení majetkové podstaty. Z jeho výnosů jsou následně uspokojovány pohledávky věřitelů. Pohledávky, které nebyly uspokojeny, nezanikají skončením konkurzního řízení. Věřitelé v tomto případě mají nárok na vymáhání svých pohledávek za dlužníkem.¹⁵

¹² MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 6. aktualizované a upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Str. 12. ISBN 978-80-7380-766-5.

¹³ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 6. aktualizované a upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Str. 16. ISBN 978-80-7380-766-5.

¹⁴ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 6. aktualizované a upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Str. 22. ISBN 978-80-7380-766-5.

¹⁵ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 208. ISBN 978-80-7502-299-8.

Pohledávky

Ačkoliv zákon jednoznačně nedefinuje pojem pohledávka, je v insolvenčním řízení hojně využíván. Rozlišujeme různé typy pohledávek. Tímto pojmem označujeme situaci, kdy má věřitel nárok na peněžní či věcné plnění ze strany dlužníka. Pohledávka je vymahatelná.¹⁶

Majetková podstata

Majetková podstata zahrnuje dlužníkův majetek, včetně jeho podílu na majetku a společném jmění manželů. V některých případech může být součástí majetkové podstaty i majetek třetích osob, jestliže spor vyvolaný odpůřčí žalobou u těchto osob byl úspěšný, a tím byl tento majetek zahrnut do soupisu majetkové podstaty. Jestliže insolvenční řízení bylo zahájeno na návrh dlužníka, majetkovou podstatu tvoří majetek, který v době zahájení dlužník vlastnil. Pokud bylo insolvenční řízení zahájeno na návrh věřitele, tvoří majetkovou podstatu majetek, který dlužník vlastnil v době vydání rozhodnutí o jeho úpadku. Do majetkové podstaty však nepatří věci, které nelze zabavit ani exekučním rozhodnutím, například: snubní prsten, předměty sloužící k osobní hygieně, základní vybavení domácnosti apod.¹⁷

Moratorium

Dlužník má právo před zahájením insolvenčního řízení a v určitých případech i po zahájení insolvenčního řízení podat návrh na vyhlášení moratoria. Vyhlášením tohoto stavu dojde k poskytnutí času dlužníkovi, aby úpadek odvrátil nebo aby si uspořádal majetkové vztahy před usnesením soudu o jeho úpadku. Po celou dobu moratoria nelze vydat rozhodnutí o úpadku dlužníka.¹⁸

3.1.3 Zásady v insolvenčním právu

Obdobně jako u jiných právních odvětví, i v insolvenčním právu existují určité zásady, které garantují spravedlivý proces. Tyto zásady neupravují pouze právní aspekt, mimo jiné směřují i k uctívání morálních hodnot a základních lidských práv.

¹⁶ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017. Sv. 2. vydání. Str. 223 - 235. ISBN 978-80-7552-444-7.

¹⁷ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 6. aktualizované a upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Str. 14. ISBN 978-80-7380-766-5.

¹⁸ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 6. aktualizované a upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Str. 15. ISBN 978-80-7380-766-5.

„Povaha insolvenčního řízení jako specifického druhu civilního procesu, jenž slouží výhradně k řešení úpadku či hrozícího úpadku, znamená, že v insolvenčním řízení je ovládáno principy, jež v jiných druzích civilního procesu nenalezneme.“¹⁹

1) Zásada nezávislosti soudu

Tato zásada je garantována v zákoně č. 1/1993, tedy Ústavě ČR, jakožto nejdůležitějším právním předpisu v České republice. Každý občan má právo se domáhat svých práv u soudu a nesmí být jakkoli diskriminován na základě rasy, původu, náboženského vyznání, politického smýšlení či jakéhokoliv jiného hlediska směřujícího do základních práv jedince.

2) Zásada rovnosti účastníků řízení

Každé zúčastněné straně, tedy dlužníka i věřitele (popř. více věřitelů), musí být garantována stejná práva a povinnosti. Soud, jakožto nadřazená instituce vůči těmto stranám, nesmí omezovat či zvýhodňovat práva určité strany. Soud má přísný zákaz, až na určité zákonem stanovené výjimky, jednat pouze s jednou stranou či této straně poskytovat informace o průběhu řízení.²⁰

3) Zásada rychlého a spravedlivého jednání

Řízení by mělo být vedeno bez zbytečných průtahů. Pouhá rychlost jednání však nestačí. Podstatou insolvenčního řízení, jak již bylo řečeno, je uspokojení pohledávek všech věřitelů do maximální možné výše v případě platební neschopnosti dlužníka. Tuto skutečnost dokazuje právě zmínka o spravedlivém jednání, kdy žádná ze stran nesmí být znevýhodněna.²¹

4) Dispoziční zásada

Řízení lze zahájit pouze na podnět oprávněných osob (dlužníka či věřitele), avšak i v této zásadě platí určité výjimky, kde je dispozice těchto stran omezena. O způsobech řešení úpadku může rozhodovat soud, avšak v některých případech může o způsobu řešení rozhodovat i tzv. schůze věřitelů.²²

¹⁹ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017. Sv. 2. vydání. Str. 209 - 210. ISBN 978-80-7552-444-7.

²⁰ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017. Sv. 2. vydání. Str. 211 - 212. ISBN 978-80-7552-444-7.

²¹ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 210. ISBN 978-80-7502-299-8.

²² WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 211. ISBN 978-80-7502-299-8.

5) Zásada oficiality

Tato zásada upravuje oprávnění soudu. Soud na návrh žalobce zahajuje řízení a stanovuje předmět řízení. Tím dochází k omezení dispozice obou stran. Vzhledem k tomu, že jedné straně vzniká právo a druhé povinnost, se zásada oficiality a zásada dispozice vzájemně doplňují.²³

3.2 Úpadek dlužníka

K tomu, aby mohlo být insolvenční řízení zahájeno, je nutné, aby byl dlužník v úpadku. Úpadek může mít dvě formy: předlužení nebo platební neschopnost, kterou nazýváme insolvencí. K zahájení řízení je nezbytné, aby se dlužník ocitl v jedné z uvedených situací.²⁴

3.2.1 Insolvenční návrh

Tento návrh musí obsahovat určité náležitosti, aby byl platný. Zároveň musí být doručen s přílohami a důkazy, jakož i v předepsaném počtu stejnopisů. Náležitosti, které návrh musí obsahovat, lze rozdělit do následujících bodů:

- a) označení navrhovatele a dlužníka,
- b) zmínka o důkazech, které nasvědčují úpadku dlužníka,
- c) uvedení skutečnosti, že má věřitel nárok podat návrh,
- d) uvedení vlastního návrhu, tedy jaké řešení věřitel očekává, že soud navrhne.²⁵

Jestliže návrh podal věřitel, doručí soud dlužníkovi stejnopis do vlastních rukou. Jestliže však řízení zahájil dlužník prostřednictvím tohoto návrhu, není potřeba doručovat stejnopis věřiteli.²⁶

Velký důraz se klade i na zmíněné přílohy. Dlužník je povinen k návrhu připojit seznam majetku, případně více těchto seznamů, dále seznam zaměstnanců

²³ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017. Sv. 2. vydání. Str. 225 - 226. ISBN 978-80-7552-444-7.

²⁴ ZAHRAVNÍKOVÁ, Radka. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). Str. 475. ISBN 978-80-7380-714-6.

²⁵ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 234. ISBN 978-80-7502-299-8.

²⁶ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 234. ISBN 978-80-7502-299-8.

(jestliže nějaké má). Všechny tyto listiny je povinen podepsat a doložit k nim prohlášení, že uvedené údaje jsou správné a úplné. V některých případech musí dlužník podat kromě těchto příloh i návrh na povolení oddlužení. Den, kdy soud tento návrh obdrží, je chápán jako den zahájení řízení. K zahájení řízení soud následně vydá vyhlášku do insolvenčního rejstříku.²⁷

S platností tzv. oddlužovací novely dlužník již není povinen přikládat seznam všech věřitelů, nýbrž je nutné zmínit minimálně dva věřitele včetně jejich pohledávek.²⁸

Pouze v ojedinělých případech může soud vyzvat navrhovatele k doplnění chybějících údajů v návrhu. Ve většině případů je náprava těchto vad dle zákona vyloučena a soud návrh odmítne vydáním usnesení. Proti tomuto usnesení, tedy lépe řečeno proti rozhodnutí o odmítnutí návrhu, může odvolání podat pouze navrhovatel.²⁹

3.2.2 Platební neschopnost a předlužení

Řízení zahájené z důvodu platební neschopnosti je charakteristické pro tu situaci, kdy dlužník má nejméně dva věřitele, jeho závazky jsou s třicetidenním zpožděním od splatnosti a není schopen plnit tyto pohledávky vůči věřitelům. Jestliže mluvíme o neschopnosti tyto závazky plnit, neznamená to ovšem, že dlužníka doprovází nevěle dostát svým závazkům.³⁰

K prokázání, zda dlužník skutečně není schopen plnit své závazky, slouží § 3 IZ:

- a) *zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků nebo*
- b) *je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti nebo*
- c) *není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí nebo*

²⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). Str. 478. ISBN 978-80-7380-714-6.

²⁸ STRNAD, Zdeněk. Desatero oddlužovací novely. *epravo.cz* [online]. [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/desatero-oddruzovaci-novely-109074.html>

²⁹ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 244. ISBN 978-80-7502-299-8.

³⁰ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 205. ISBN 978-80-7502-299-8.

d) *nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104, odst. 1, kterou mu uložil insolvenční soud.*³¹

K druhému případu, tedy zahájení řízení předlužením dochází pouze u dlužníka, kterým je právnická osoba či fyzická osoba podnikající. Od řízení zahájeného platební neschopností se tedy liší tím, že zde nevystupují fyzické osoby, které nepodnikají. Dlužník se v této situaci ocitne, jestliže má více věřitelů a jeho majetek není dostatečný na pokrytí všech závazků.³²

3.2.3 Povinnost dlužníka podat insolvenční návrh

1. Fyzická osoba nepodnikající a spotřebitel

Zákon těmto osobám povinnost podat insolvenční návrh nestanovuje. Z logického hlediska lze povinnost uložit pouze osobám podnikajícím, jelikož u fyzických osob nepodnikajících není možné, aby pravidelně sledovaly své finanční prostředky a odhadovaly pravděpodobnost svého úpadku.

2. Právnická osoba nebo fyzická osoba podnikající

Zákon v některých případech ukládá povinnost dlužníkovi na sebe podat insolvenční návrh, a to tehdy, jestliže se dozví o svém úpadku či se měl dozvědět o svém úpadku, za předpokladu, že by byl pečlivější. Dále zákon uvádí, že povinnost má i ten dlužník, u kterého došlo k zastavení exekuce či výkonu rozhodnutí, a to z toho důvodu, že jeho majetek v závodu není dostatečný a přitom se jedná o jediný závod, který dlužník vlastní.³³

Povinnost podat návrh v tomto případě za dlužníka má likvidátor, statutární orgán a zákonný zástupce. Pokud je více osob, které jsou oprávněny samostatně jednat ve jménu dlužníka, má každá z těchto osob povinnost za dlužníka návrh podat.³⁴

V případě, že tyto osoby návrh nepodají nebo podají návrh s vadami či opožděně, za škodu či újmu, která vznikla nedbalým chováním, odpovídají tyto

³¹ Zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, Hlava I, Úpadek, § 3, odst. 2 IZ.

³² ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). Str. 476. ISBN 978-80-7380-714-6.

³³ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 232. ISBN 978-80-7502-299-8.

³⁴ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 232. ISBN 978-80-7502-299-8.

osoby v plné výši. Jestliže tak učinil dlužník, za újmu či škodu věřitelům odpovídá on.

35

Hrozící úpadek

Insolvenční zákon vymezuje i pojem hrozící úpadek. Tento pojem odráží skutečnost, že dlužník v brzké době nebude schopen dostát svým závazkům a chce tuto situaci řešit již před možným vznikem úpadku. Termín hrozícího úpadku byl zaveden proto, aby dlužník řešil své závazky včas, a tedy ne zahajoval insolvenční řízení v době, kdy se do úpadku skutečně dostal. Tento krok může učinit pouze dlužník.³⁶

3.3 Průběh insolvenčního řízení

3.3.1 Zahájení insolvenčního řízení a jeho subjekty

Řízení lze zahájit pouze na návrh, který byl podán příslušnému soudu a který obsahuje úředně ověřený podpis osoby, jestliže byl podán v listinné podobě (výjimku zde tvoří elektronická podoba návrhu). Pokud návrh podaný v listinné podobě neobsahuje úředně ověřený podpis, považuje se tento návrh za vadný. V případě, že návrh obsahuje všechny povinné náležitosti včetně úředně ověřených podpisů a byl podán soudu, za den zahájení řízení se považuje den, kdy soud tento návrh obdržel.³⁷

Právo zahájit řízení má jak věřitel, tak dlužník. V některých případech má ale právo podat insolvenční návrh pouze dlužník, a to při tzv. hrozícím úpadku. Mohou zde vystupovat i osoby, které jsou oprávněné podat návrh jménem dlužníka.³⁸

Poté, kdy soud obdrží návrh, který je zcela platný a obsahuje veškeré zákonem stanovené náležitosti, rozhodne, co s návrhem učiní. Jestliže shledá důvody k zahájení řízení, je povinen uveřejnit tuto skutečnost v insolvenčním rejstříku formou vyhlášky

³⁵ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 232. ISBN 978-80-7502-299-8.

³⁶ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017. Sv. 2. vydání. Str. 246. ISBN 978-80-7552-444-7.

³⁷ Zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, Hlava IV, Zahájení insolvenčního řízení, § 97, odst. 1, 2, 4 a 5 IZ.

³⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). Str. 477. ISBN 978-80-7380-714-6.

nejdéle dvě hodiny poté, co soud návrh obdržel. Tato doba se zohledňuje pouze dle pracovní doby soudu, proto v některých situacích může být reálná doba mnohem delší.³⁹

Soud však může rozhodnout i jinak, a to tak, že v insolvenčním rejstříku skutečnost o zahájení řízení nezveřejní. Tento krok může učinit pouze na základě shledaných důvodů a musí neprodleně podat vysvětlení zúčastněným stranám, proč k tomuto závěru došlo. Většinou tak soud činí kvůli ochraně dlužníka dobrého jména. Dojde-li k této situaci, mohou do spisu nahlížet pouze osoby oprávněné, široká veřejnost je v tomto případě zcela vyloučena.⁴⁰

V určitých případech může soud po věřiteli, který návrh podal, požadovat doložení důkazů či důvodů, že existuje předpoklad úpadku, a tudíž se nejedná o nedůvodný návrh vůči dlužníku a k neoprávněnému „pošpinění“ jeho jména. Pokud věřitel uzná, že důvody vedoucí k úpadku dlužníka nesplňují zákonem stanovená kritéria, je mu jakýkoli trest odpuštěn, učinil-li tak bez zbytečného odkladu. V opačném případě, kdy věřitel zpětvzetí návrhu neprovede a důvody skutečně shledány nebyly, je dlužník oprávněn na věřitele podat žalobu. Tuto žalobu zpravidla řeší insolvenční soud. Avšak k takto nekalým krokům může docházet i ze strany dlužníka, kdy tento stav nazýváme „šikanózní dlužnický návrh“ a jehož účelem je záměrně poškodit veškeré své věřitele.⁴¹

Věřitelé a samotný dlužník vystupují v řízení jakožto účastníci insolvenčního řízení. Účastníky insolvenčního řízení řadíme i mezi subjekty tohoto řízení, avšak tento pojem je mnohem rozsáhlejší a mimo tyto dva subjekty sem patří i soud, insolvenční správce, státní zastupitelství a likvidátor dlužníka. Úkolem soudu jako nadřazené instituce, která disponuje pravomocí rozhodovat o právech a povinnostech jednotlivých stran, je primárně vydávat rozhodnutí, ale zároveň je nezbytné, aby dohlížel na jednotlivé kroky, které činí subjekty zapojené do tohoto řízení.⁴²

³⁹ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 233. ISBN 978-80-7502-299-8.

⁴⁰ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 233. ISBN 978-80-7502-299-8.

⁴¹ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). Str. 479. ISBN 978-80-7380-714-6.

⁴² ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). Str. 480. ISBN 978-80-7380-714-6.

Insolvenční správce je samostatný subjekt insolvenčního řízení. Je povinen upřednostnit zájmy věřitelů nejen před zájmy jiných osob, ale i před zájmy vlastními. Zpravidla je insolvenční správce zahrnut do řízení od rozhodnutí o úpadku, ale může být ustanoven i dříve. O insolvenčním správci blíže pojednává samostatná kapitola 3.4.⁴³

3.3.2 Účinky spojené s insolvenčním řízením

Insolvenční řízení s sebou nese řadu dopadů jak na věřitele, dlužníkův majetek, tak i na jejich život celkově. Smyslem těchto účinků je primárně ochránit majetkovou podstatu dlužníka před nekalými praktikami ze strany věřitelů, ale i ze strany samotného dlužníka. Na základě těchto účinků lze usuzovat, že nedojde k znehodnocení či zmenšení majetku dlužníka, a tudíž insolvence splní svůj účel. Do majetkové podstaty jsou zahrnovány jak finanční prostředky, tak i věci movité či nemovité, které jsou ve vlastnictví dlužníka a které následně budou využity k uspokojení pohledávek vůči všem věřitelům vystupujícím v tomto řízení. Insolvenční zákon přesně stanoví, jaký majetek či zdroje financování sem náleží.⁴⁴

Insolvenční zákon stanoví dlužníkovi možnost opatření potřebného času k tomu, aby si před rozhodnutím o úpadku uspořádal svou majetkovou podstatu či aby úpadek zcela odvrátil. Moratorium je oprávněn vyhlásit pouze dlužník. Blíže o moratoriu pojednává kapitola 3.3.3.⁴⁵

V určitých případech může soud dospět k rozhodnutí, že je zapotřebí ustanovit tzv. předběžného insolvenčního správce. Dlužník může svůj majetek záměrně znehodnotit či zmenšit a to může být důvodem k tomuto opatření. I v případě, že dlužník vyhlásí moratorium, musí uposlechnout předběžného insolvenčního správce a nezasahovat do sféry majetku, kterou mu určí. Soud má pravomoc vydat

⁴³ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). Str. 480. ISBN 978-80- 7380-714-6.

⁴⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). Str. 480. ISBN 978-80- 7380-714-6.

⁴⁵ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). Str. 480. ISBN 978-80- 7380-714-6.

tzv. předběžné opatření. Jestliže se k tomuto kroku rozhodne, nesmí dlužník jakkoliv nakládat se svou majetkovou podstatou, která je vymezena soudem.⁴⁶

Samotné uveřejnění skutečnosti, že se dlužník nachází v úpadku či že podal insolvenční návrh do insolvenčního rejstříku s sebou může nést velké potíže. Z tohoto hlediska může podnikatel zaznamenat snížení poptávky po svých službách či výrobcích. Rovněž může docházet i ke snížení nabídek ke spolupráci.⁴⁷

Jestliže je o úpadku rozhodnuto, nesmí dojít k exekuci či k nařízenému výkonu rozhodnutí. Mohou být dlužníkovi ustanoveny, nesmí však být plněny po dobu trvání insolvenčního řízení z majetkové podstaty. Z daného ustanovení vyplývá, že insolvenční řízení je upřednostňováno před exekucí, a to z toho důvodu, že dochází k uspokojování pohledávek všech věřitelů, nikoliv jen jednoho, jak je tomu u exekuce.⁴⁸

3.3.3 Moratorium

Podstatou moratoria je umožnit dlužníkovi, aby úpadek odvrátil či aby dokázal, že je schopen plnit své závazky vůči všem uvedeným věřitelům. Může tomu tak být, jestliže se dlužník ocitl v určité finanční tísní pouze krátkodobě a lze předpokládat, že se jeho situace v blízké budoucnosti napraví. O moratorium musí dlužník požádat insolvenční soud. Ten ho dlužníkovi přizná, avšak ne na dobu delší než tři měsíce. Jestliže je moratorium vyhlášeno, nesmí být vydáno rozhodnutí o úpadku. Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení zůstávají, pouze s drobnými změnami.⁴⁹

Tento stav lze vyhlásit pouze u dlužníka, který je podnikatelem. V případě, že podal insolvenční návrh soudu on sám, musí moratorium navrhnout do sedmi dnů

⁴⁶ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 239. ISBN 978-80-7502-299-8.

⁴⁷ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017. Sv. 2. vydání. Str. 262. ISBN 978-80-7552-444-7.

⁴⁸ Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení | insolvenčni-zakon-komentar.cz. *Praktický průvodce insolvenčním řízením – insolvenční zákon – komentář* [online]. [cit. 21.02.2022]. Copyright © 1997 – 2021 by Dashöfer Holding, Ltd. Dostupné z: <https://www.insolvenčni-zakon-komentar.cz/onb/33/ucinky-spojense-zahajenim-insolvenčního-řízení-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVU4Eltu6PFETumJs0KVDbHZYztE8X1RNRNbzQ/>

⁴⁹ Moratorium – Insolvenční zóna. *Insolvenční zóna* [online]. Copyright © 2019 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.insolvencnizona.cz/slovnicek/moratorium/>

od jeho podání. Jestliže tak učinil kterýkoliv z jeho věřitelů, lhůta pro žádost o moratorium je v tomto případě patnáct dnů od doručení insolvenčnímu soudu.⁵⁰

Stejně jako u vyhlášení o podání insolvenčního návrhu do insolvenčního rejstříku musí i zde soud neprodleně jednat. Po obdržení insolvenčního návrhu, který mimo obvyklé náležitosti musí obsahovat i poslední účetní závěrku a písemný souhlas většiny věřitelů, že s moratoriem souhlasí, musí soud rozhodnout zpravidla do konce druhého pracovního dne ode dne, kdy zmíněný návrh obdržel.⁵¹

Vyhlášení moratoria ctí zásadu publicity, a tudíž je zveřejněno v insolvenčním rejstříku a za den počátku se považuje den uveřejnění. Může být prodlouženo na žádost, a to maximálně o třicet dnů. K tomu, aby došlo k prodloužení je zapotřebí, aby dlužník předložil souhlas většiny svých věřitelů s touto skutečností a zároveň aby soudu dodal aktualizovaný seznam všech svých závazků.⁵²

Velkou výhodou moratoria je ochrana dlužníka před věřiteli a primárně ochrana provozu jeho podniku. Jeho podnik tedy není pozastaven. Zároveň má moratorium účel ochránit zaměstnanost, a tím i ochránit dlužníkův podnik ze sociálního i ekonomického hlediska.⁵³

„Moratorium tak má zabránit situaci, kdy zahájení insolvenčního řízení vede k přerušení provozu dlužníkovu podniku, a tedy ke snížení hodnoty jeho majetku. Z tohoto pohledu je moratorium alespoň teoreticky také ochranou společných zájmů věřitelů, případně společných zájmů věřitelů a dlužníka.“⁵⁴

V ojedinělých případech může soud vyhlásit moratorium i bez zahájení insolvenčního řízení, tedy bez podání insolvenčního návrhu. Toto moratorium však může zaniknout samotným podáním insolvenčního návrhu dlužníkem. Dále může moratorium zaniknout uplynutím doby, na kterou bylo sjednáno či zrušeno

⁵⁰ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 241. ISBN 978-80-7502-299-8.

⁵¹ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 241. ISBN 978-80-7502-299-8.

⁵² WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 241. ISBN 978-80-7502-299-8.

⁵³ SCHÖNFELD, Jaroslav a kolektiv. Insolvenční praxe. Praha: nakladatelství C.H.BECK, 2020. Str. 46. ISBN 978-80-7400-780-4.

⁵⁴ SCHÖNFELD, Jaroslav a kolektiv. Insolvenční praxe. Praha: nakladatelství C.H.BECK, 2020. Str. 46. ISBN 978-80-7400-780-4.

soudem. Soud je oprávněn ho zrušit, jestliže došlo k návrhu většiny věřitelů či pokud sám dospěl k závěru, že dlužník jedná nekale či dokonce uvádí nepravdivé údaje. Sekundárně může moratorium zaniknout zastavením řízení či odmítnutím/zamítnutím insolvenčního návrhu. Soud je povinen zrušit moratorium neprodleně, ale pouze na základě návrhu.⁵⁵

3.3.4 Rozhodnutí soudu

Soud zprvu přezkoumá insolvenční návrh, zda obsahuje veškeré zákonem stanovené náležitosti, které jsou nezbytné pro platnost tohoto návrhu. Pokud žádné nedostatky neshledá a dojde k závěru, že dlužník není schopen plnit své závazky, vyhlásí soud prostřednictvím usnesení rozhodnutí o úpadku.⁵⁶

Soud je v tomto případě povinen doručit zúčastněným stranám toto usnesení. Soud doručuje rozhodnutí zvláště věřitelům a zvláště procesním subjektům tohoto řízení. Rozhodnutí o úpadku rovněž doručí i orgánům veřejné moci vyjmenovaným v zákoně zpravidla po vydání rozhodnutí o úpadku.⁵⁷

V druhém případě, tedy při zamítnutí insolvenčního návrhu nevydá soud usnesení o úpadku. K zamítnutí návrhu může dojít z mnoha důvodů. Nejčastějším důvodem je situace, kdy předpoklady pro vydání rozhodnutí o úpadku uvedené v zákoně nejsou splněny, nebo v případě, že se jedná pouze o dočasnou ekonomickou krizi na straně dlužníka, zpravidla způsobenou třetí osobou, a lze předpokládat, že v brzké době bude dlužník opět schopen plnit své závazky.⁵⁸

3.3.5 Způsob řešení úpadku

Soud rozhoduje o úpadku dlužníka, ale rozhoduje i o způsobech, jakými je možno jej řešit. Těmito možnostmi jsou:

⁵⁵ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 242. ISBN 978-80-7502-299-8.

⁵⁶ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 246. ISBN 978-80-7502-299-8.

⁵⁷ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 247. ISBN 978-80-7502-299-8.

⁵⁸ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 250. ISBN 978-80-7502-299-8.

1. reorganizace,
2. konkurs,
3. oddlužení,
4. zvláštní formy řešení úpadku.⁵⁹

1. Reorganizace

Při tomto způsobu řešení nedochází k pozastavení činnosti podniku, který náleží dlužníkovi. Provoz závodu je ponechán, z toho důvodu je reorganizace určena pro fyzické i právnické osoby, které podnikají. Účelem tohoto řešení je umožnit dlužníkovi, aby důsledkem jeho úpadku nestrádal i podnik, nýbrž aby došlo k jeho „ozdravení“. Proto můžeme reorganizaci považovat za sanační způsob řešení úpadku.⁶⁰

K tomu, aby soud mohl uložit dlužníkovi reorganizaci, je nutné, aby dlužníkův obrat činil alespoň padesát milionů korun nebo aby dlužník zaměstnával minimálně padesát zaměstnanců v tomto závodu. I v tomto případě zákon stanovuje výjimku, tzv. předbalenou reorganizaci, kdy do reorganizace může být zahrnut i dlužník, který nesplňuje podmínku počtu zaměstnanců či výši obratu. Velkou výhodou předbalené reorganizace je urychlení procesu reorganizace. Dlužník v tomto případě navrhne reorganizační plán a s věřiteli se na reorganizaci domluví již před zahájením insolvenčního řízení.⁶¹

2. Konkurs

Jedná se o likvidační způsob řešení úpadku, kdy dochází ke zpeněžení majetkové podstaty. Tento typ řešení je vyhrazen jak pro právnické, tak i pro fyzické osoby. Po zpeněžení dlužníkova majetku dochází k přerozdělení finančních

⁵⁹ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 253 - 254. ISBN 978-80-7502-299-8.

⁶⁰ Jak ven z dluhové pasti? – Insolvency – Justice.cz. *Insolvency – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2018 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/jak-ven-z-dluhove-pasti/>

⁶¹ Jak ven z dluhové pasti? – Insolvency – Justice.cz. *Insolvency – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2018 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/jak-ven-z-dluhove-pasti/>

prostředků mezi věřitele, kdy žádný věřitel nemůže být vyloučen ze svého nároku na plnění.⁶²

Důležité je zmínit fakt, že po skončení konkursu mohou věřitelé i nadále požadovat plnění u pohledávek, které nebyly uspokojeny. Samotným konkursem totiž tyto pohledávky nezanikají.⁶³

Jakmile je v insolvenčním rejstříku uveřejněno, že se dlužník nachází v konkursu, nesmí se svým majetkem jakkoliv nakládat. Hlavní role v tomto okamžiku totiž náleží insolvenčnímu správci, který má za úkol zpeněžit majetkovou podstatu a rozdělit ji spravedlivým procesem mezi věřitele.⁶⁴

3. Oddlužení

Oddlužení se týká fyzických i právnických osob, které neprovozují podnikatelskou činnost, a tudíž jim nevznikly dluhy z podnikání. Oddlužení může mít dvě formy, a to:

- a) zpeněžení majetkové podstaty dlužníka,
- b) plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty dlužníka.⁶⁵

Tyto dva způsoby oddlužení byly blíže upraveny tzv. oddlužovací novelou s účinností od 1. června 2019. Velkou výhodou oddlužení mnozí dlužníci spatřují v tom, že po skončení úpadku nejsou povinni hradit věřitelům doposud neuspokojené pohledávky, čímž se oddlužení zásadně liší od konkursu.⁶⁶

Stát zde částečně jedná na základě solidarity, nikoliv za účelem dosažení maximálního uspokojení pohledávek. Vystupuje-li v oddlužení dlužník, který sice jedná poctivě, ale ocitl se ve finanční tísní, a proto není schopen dostát všem svým

⁶² Jak ven z dluhové pasti? – Insolvenční právo – Justice.cz. *Insolvenční právo – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2018 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://insolvence.justice.cz/jak-ven-z-dluhove-pasti/>

⁶³ SPRINZ, Petr. Insolvenční zákon: komentář. [Praha]: C.H. Beck, [2019]. Velké komentáře. Str. 677. ISBN 978-80-7400-753-8.

⁶⁴ Jak ven z dluhové pasti? – Insolvenční právo – Justice.cz. *Insolvenční právo – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2018 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://insolvence.justice.cz/jak-ven-z-dluhove-pasti/>

⁶⁵ Jak ven z dluhové pasti? – Insolvenční právo – Justice.cz. *Insolvenční právo – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2018 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://insolvence.justice.cz/jak-ven-z-dluhove-pasti/>

⁶⁶ Jak ven z dluhové pasti? – Insolvenční právo – Justice.cz. *Insolvenční právo – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2018 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://insolvence.justice.cz/jak-ven-z-dluhove-pasti/>

závazkům, soud ho může osvobodit od placení zbylých závazků, které zatím nebyly uspokojeny v plné výši.⁶⁷

3.3.6 Ukončení insolvenčního řízení

Poslední fáze řízení je fáze ukončovací. Ve fázi konkursu dochází k sepsání konečné zprávy, kterou insolvenční správce podá soudu. Konečná zpráva obsahuje vedle shrnutí celého průběhu i hodnocení, jak se dlužník po celou dobu řízení snažil závazky plnit. Soud v poslední fázi určí výši odměny insolvenčního správce, včetně náhrady jeho nákladů. Poslední fázi zde představuje rozhodnutí o zrušení insolvenčního řízení, které vydá soud na návrh dlužníka či na vlastní uvážení.⁶⁸

Rozhodnutím lze ukončit i reorganizaci, kdy soud zohlední plnění reorganizačního plánu.⁶⁹

Oddlužení končí rozhodnutím soudu za podmínky, že dlužník splnil veškeré podmínky, které splnit měl.⁷⁰

3.4 Princip a postavení insolvenčního správce

Insolvenční správce je samostatný účastník insolvenčního řízení, který nevystupuje v řízení ani na straně dlužníka, ani na straně věřitele. Jeho úkolem je, aby dohlédl na celkový majetek dlužníka i na seznam věřitelů, a zároveň tím umožnil plnění pohledávek vůči všem věřitelům, kteří jsou zde uvedeni. Do své funkce může být insolvenční správce jmenován pouze na základě zvláštní kvalifikace, které se musí podrobit. Zároveň vedle právního hlediska musí ovládnout a pochopit systematickosti ekonomického hlediska i veškerých finančních situací, které vedou

⁶⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. Civilní právo procesní. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). Str. 501. ISBN 978-80- 7380-714-6.

⁶⁸ Schválení konečné zprávy insolvenčním soudem. *Profiprávo.cz* [online]. Copyright © 2005 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z:

https://www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=263116&csum=02fd0c47

⁶⁹ Reorganizace - jak postupovat? | Advokátní kancelář JUDr. Josef Cupka. *Úvod | Advokátní kancelář JUDr. Josef Cupka* [online]. Copyright © 2010 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <http://www.ak-cupka.cz/clanky/70-reorganizace>

⁷⁰ Ukončení oddlužení - Finanční vzdělávání. *Úvod - Finanční vzdělávání* [online]. Copyright © [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.financnivzdelavani.cz/jak-na-to/zlomove-situace/oddluzeni/ukonceni-oddluzeni>

k úpadku dlužníka. Z tohoto rozsáhlého hlediska a velké zodpovědnosti jsou na insolvenčního správce kladeny vysoké nároky.⁷¹

Jak uvádí samotný zákon o insolvenčních správcích, může se jím stát jak fyzická osoba, tak i osoba právnická, konkrétně veřejná obchodní společnost či zahraniční společnost. V případě veřejné obchodní společnosti je tato společnost povinna sdělit soudu, kdo z jejích společníků bude roli insolvenčního správce vykonávat. Tyto osoby jsou oprávněny podat návrh na povolení či návrh na zvláštní povolení, avšak musí splňovat povinnost kvalifikace. K platnému návrhu musí návrh obsahovat přesně vymezené náležitosti, které uvádí zákon.⁷²

Každý insolvenční správce je veden v seznamu insolvenčních správců, který eviduje ministerstvo spravedlnosti. Do řízení je správce stanovován insolvenčním soudem. V některých případech může být správce z řízení vyloučen, například při podezření o podjatosti. Insolvenční správce je ustanoven soudem buď nejpozději v rozhodnutí o úpadku, nebo před tímto rozhodnutím. Pokud došlo k jeho ustanovení před tímto rozhodnutím, nazýváme tohoto správce termínem „předběžný správce.“ Ten je oprávněn jednat pouze v rozmezí, které mu určí soud. Jestliže byl v určitém řízení ustanoven předběžný správce, pravděpodobnost, že tento správce bude ve svém výkonu pokračovat i po rozhodnutí o úpadku, je velice vysoká.⁷³

Insolvenční správce odpovídá za škodu a jinou újmu, kterou zavinil svým výkonem, a to v plném rozsahu. V praxi je většinou pro tyto případy insolvenční správce pojištěn.⁷⁴

Insolvenčního správce je možné odvolat a nahradit jej jiným, novým správcem. O jeho odvolání rozhoduje vždy insolvenční soud. Soud správce může odvolat na základě vlastního podnětu. Rovněž ho lze odvolat na schůzi věřitelů svolané rozhodnutím o úpadku v případě reorganizace. Na schůzi věřitelů je k odvolání správce nutné dosažení souhlasu nadpoloviční většiny všech věřitelů. V určitých

⁷¹ SCHÖNFELD, Jaroslav a kolektiv. Insolvenční praxe. Praha: nakladatelství C.H.BECK, 2020. Str 104. ISBN 978-80-7400-780-4.

⁷² Zák. 312/2006 Sb., zákon o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, Hlava I, Vymezení pojmů, § 2, odst. 1 a 2.

⁷³ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 225 - 226. ISBN 978-80-7502-299-8

⁷⁴ SCHÖNFELD, Jaroslav a kolektiv. Insolvenční praxe. Praha: nakladatelství C.H.BECK, 2020. Str. 105. ISBN 978-80-7400-780-4.

případech o odvolání může zažádat i samotný správce. Většinou k této situaci dojde tehdy, jestliže jeho věk či zdravotní stav neumožňují tuto funkci a povinnosti z ní vyplývající nadále plnit.⁷⁵

3.5 Změny po novele insolvenčního zákona

Tato novela, která je účinná od 1. června 2019, s sebou přinesla řadu změn. Nově zavedená práva a povinnosti uvedené v tomto zákoně však platí pouze pro osoby, u nichž bylo rozhodnuto o úpadku po tomto datu, tj. po 1. červnu 2019. Před tímto datem se na osoby, u kterých bylo vydáno rozhodnutí o úpadku, vztahuje zákon v dřívější podobě, tedy před touto novelou. Hlavní důraz kladla novela na změny v oddlužení, ale i na změnu pravomocí insolvenčního správce. Vzhledem k rozsáhlosti této problematiky jsou zde uvedeny pouze nejdůležitější změny.⁷⁶

Dle předchozí právní úpravy musel dlužník uspokojit 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů, aby mohl být zahrnut do oddlužení. Tento požadavek novela zrušila a nyní klade důraz na dobu splácení dluhů, která činí pět let. Po tuto dobu trvání nesmí být oddlužení pozastaveno. Zároveň zde zákon klade důraz na dobrou víru dlužníka, tedy že dlužník vynaloží veškeré své úsilí k tomu, aby závazky splnil v co největším možném plnění.⁷⁷

Novela insolvenčního zákona neopomíjí ani tzv. osoby zvlášť zranitelné. Mezi tyto osoby řadíme především lidi s invaliditou druhého nebo třetího stupně, ale i důchodce pobírající starobní důchod. U těchto lidí se doba splácení jejich závazků zkracuje na tři roky, jestliže se v procesu oddlužení nacházejí. Uplynutím tří let je oddlužení považováno za skončené. V tomto případě se nepřihlíží k míře uspokojení věřitelů.⁷⁸

⁷⁵ WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena a kolektiv. Civilní právo procesní, díl druhý: řízení vykonávací, řízení insolvenční, 2. aktualizované vydání. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o., 2018. Str. 229. ISBN 978-80-7502-299-8.

⁷⁶ Desatero oddlužovací novely | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbirka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/desatero-oddruzovaci-novely-109074.html>

⁷⁷ Desatero oddlužovací novely | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbirka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/desatero-oddruzovaci-novely-109074.html>

⁷⁸ Desatero oddlužovací novely | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbirka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/desatero-oddruzovaci-novely-109074.html>

Novinkou, kterou novela přinesla do insolvenčního zákona, je možnost přerušení řízení, a to až na jeden rok. Návrh soudu může podat jak insolvenční správce, tak i samotný dlužník. Doba, na kterou bylo oddlužení přerušeno, se automaticky prodlužuje do doby oddlužení. Insolvenční zákon chce tímto krokem ulehčit situaci těm, kteří se ocitli v určité životní etapě (utrpěli těžký úraz, jsou na rodičovské dovolené), či z jiných důvodů, které blíže zákon definuje.⁷⁹

Změna pravomoci insolvenčního správce se odrazila především v komunikaci s účastníky řízení. Správce je povinen komunikovat s dlužníkem každé tři měsíce, zároveň je v jeho kompetenci kontrola obydlí dlužníka.⁸⁰

3.6 Změny insolvenčního zákona v souvislosti s pandemií Covid-19

Dočasná právní úprava byla vzhledem k nepříznivé pandemii Covid-19, která v roce 2019 postihla celý svět tak, že v mnohých státech docházelo ke stagnaci ekonomiky, v insolvenčním právu nutná. Bylo nezbytné regulovat dosavadní osvobodování od závazků vzhledem k nepříznivému vlivu této situace na ekonomickou stránku většiny dlužníků.

V tomto těžkém období, kdy se ekonomická situace většiny fyzických a právnických osob spíše zhoršovala, došlo k vydání dvou zákonů. Prvním z nich byl Lex Covid Justice I., který obsahoval stanoviska k odlehčení ekonomické situace těchto osob. Cílem tohoto zákona bylo ochránit dlužníky před úpadkem. Druhý zákon, Lex Covid Justice II., podrobněji pojednává o ustanoveních uvedených v zákoně vydaném před ním. Oba tyto zákony jsou pouze dočasné, avšak v budoucnosti můžeme očekávat, že z těchto zákonů budou vycházet novelizované zákony, jejichž účelem bude zohlednění vzniklé ekonomické situace.

Lex Covid Justice II. přinesl řadu změn, a to především následující.

1. Došlo k prodloužení opatření, které odkládalo povinnost plnění z reorganizačního plánu. Osoby, kterým byla nařízena reorganizace,

⁷⁹ Desatero oddlužovací novely | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbirka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/desatero-oddruzovaci-novely-109074.html>

⁸⁰ Desatero oddlužovací novely | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbirka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/desatero-oddruzovaci-novely-109074.html>

tedy mohly pozastavit své plnění v důsledku finanční nesnáze způsobené pandemií.⁸¹

2. V případě, že dlužníkovi vznikla povinnost podat na sebe insolvenční návrh, byla lhůta pro podání těmto osobám prodloužena.⁸²
3. Tato regulace se týká i dlužníků, kteří byli v úpadku před tzv. oddlužovací novelou, která nabyla účinnosti 1. června 2019. Těmto dlužníkům bude po celou dobu splatnosti závazků odpouštěna podmínka splnění alespoň 30 % splatných pohledávek. Musejí však předložit důkaz, že ztracený příjem je způsoben pandemií Covid-19.⁸³
4. V této souvislosti soud zastavoval insolvenční návrhy, které podávali věřitelé.⁸⁴

⁸¹ Aktuality - Portál justice. *Aktuality - Portál justice* [online]. Copyright ©2017 Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp?clanek=tzv-lex-covid-justice-ii-vysel-ve-sbirce-zakonu-co-prinas-1>

⁸² Aktuality - Portál justice. *Aktuality - Portál justice* [online]. Copyright ©2017 Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp?clanek=tzv-lex-covid-justice-ii-vysel-ve-sbirce-zakonu-co-prinas-1>

⁸³ Lex Covid – část III. – Co? – Insolvenční zóna. *Insolvenční zóna* [online]. Copyright © 2019 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.insolvencnizona.cz/clanky/lex-covid-cast-iii-co/>

⁸⁴ Lex Covid – část III. – Co? – Insolvenční zóna. *Insolvenční zóna* [online]. Copyright © 2019 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.insolvencnizona.cz/clanky/lex-covid-cast-iii-co/>

4 Vlastní práce

Právní úprava z teoretického hlediska byla popsána v předchozí části, tato část se zabývá insolvenčním řízením z praktického hlediska. Metodou komparace zde budou analyzována data za období mezi lety 2018 a 2021. Statistická data jsou převzata především z insolvenčního rejstříku, ale i z jiných veřejně dostupných zdrojů, jako je například systém justice.cz. Bude popsáno období před tzv. oddlužovací novelou a období po její účinnosti. Následně budou analyzována insolvenční řízení vedená v období pandemie Covid-19, kdy budou mezi sebou porovnány jednotlivé roky. Další část se zaměří na to, zda docházelo u věřitelů k uspokojení pohledávek, či nikoli. V závěru budou navržena doporučení, která by napomohla dlužníkům osvobodit se od jejich závazků.

4.1 Přehled podaných insolvenčních návrhů v letech 2018 a 2019

Dne 1. června 2019 nabyla účinnosti oddlužovací novela insolvenčního zákona. Jejím účelem bylo především zmírnit kritéria, na základě kterých mohl být dlužník zahrnut do insolvenčního řízení. V této kapitole jsou uvedeny roky 2018 a 2019. Insolvenční návrhy jsou rozděleny podle dvou kritérií: po měsících a podle toho, zda byly podány věřitelem či dlužníkem.

Tabulka 1 Přehled podaných insolvenčních návrhů za rok 2018

Rok 2018	Počet podaných insolvenčních návrhů od ledna do prosince (1. - 12.)											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
věřitelé	47	32	35	49	48	54	43	44	30	37	36	29
dlužníci	29	27	19	26	24	21	27	21	14	26	21	15

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě dat převzatých z insolvenčního rejstříku.

Tabulka 2 Přehled podaných insolvenčních návrhů za rok 2019

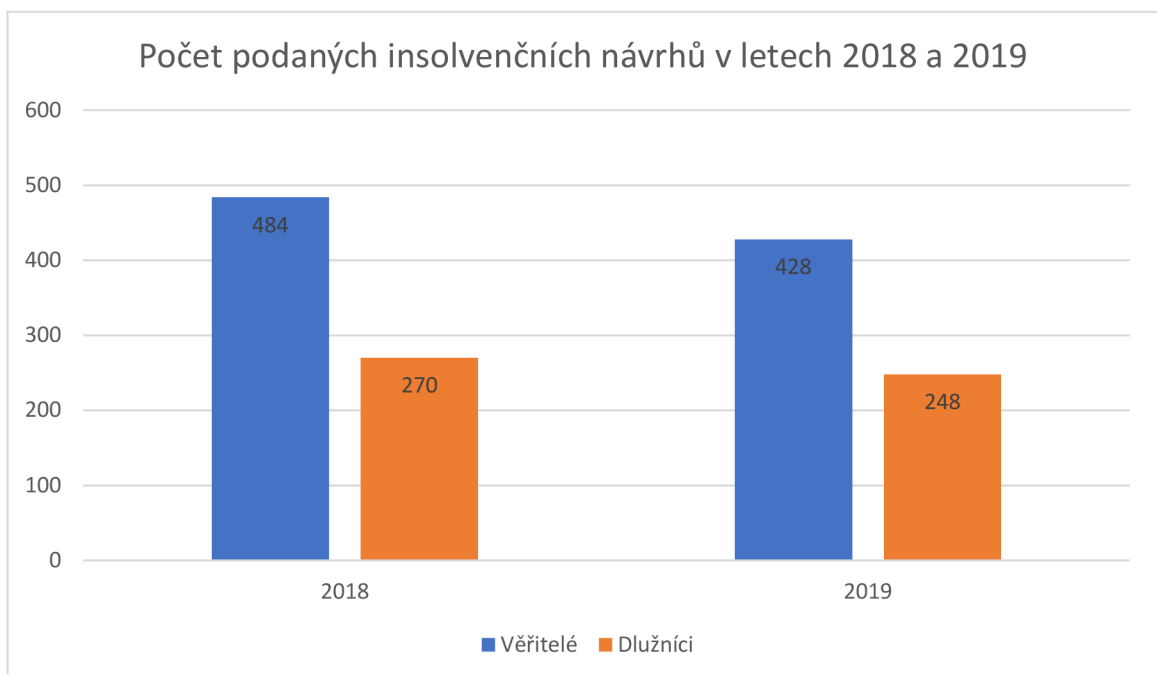
Rok 2019	Počet podaných insolvenčních návrhů od ledna do prosince (1. - 12.)											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
věřitelé	38	25	31	37	42	34	48	37	34	35	34	33
dlužníci	27	20	23	15	24	24	14	19	23	28	11	20

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě dat převzatých z insolvenčního rejstříku.

Z tabulek, které znázorňují počet podaných insolvenčních návrhů v jednotlivých měsících za rok 2018 a 2019, vidíme, že ve všech měsících bylo více návrhů podáno věřiteli než dlužníky. Jestliže se zaměříme na červen roku 2019, kdy oddlužovací novela nabyla účinnosti, z tabulky vidíme, že počet insolvenčních návrhů podaných dlužníky zůstal totožný s předchozím měsícem, v květnu i červnu roku 2019 bylo dlužníky podáno 24 návrhů. V této souvislosti lze však přepokládat, že dlužníci spíše podávali insolvenční návrh spojený s návrhem na prohlášení oddlužení, nikoliv samotný insolvenční návrh. V období před účinností novely, tedy od ledna do května 2019, bylo v průměru podáno 34,6 návrhů ze strany věřitelů a 21,8 návrhů ze strany dlužníků. Pokud se zaměříme na období od června do prosince, tedy po účinnosti novely, zjistíme, že průměrný počet insolvenčních návrhů podaných ze strany věřitele vzrostl na 36,4 návrhů a ze strany dlužníků se zvýšil na 19,8 návrhů, nedošlo tedy k žádné výrazné změně v poměru návrhů podaných věřiteli a dlužníky.

Data z obou tabulek jsou znázorněna v následujícím grafu, který zachycuje celkový počet podaných insolvenčních návrhů za rok 2018 i 2019.

Graf 1 Přehled podaných insolvenčních návrhů v letech 2018 a 2019



Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě dat převzatých z insolvenčního rejstříku.

Za rok 2018 bylo celkem podáno 270 návrhů dlužníky, oproti tomu v roce 2019 se toto číslo snížilo o 22 návrhů, tedy na 248 návrhů. Věřiteli bylo v roce 2018 podáno 484 návrhů, avšak v roce následujícím, tedy 2019, se snížil o 56 návrhů, a to na 428 návrhů za celý rok.

4.2 Přehled podaných insolvenčních návrhů v letech 2020 a 2021

V této kapitole budou popsány roky 2020 a 2021. Dne 24. dubna 2020 nabyl účinnosti tzv. Lex Covid justice, právní předpis, jehož cílem bylo ulehčit podnikatelům, právnických osobám, dlužníkům a dalším osobám jejich situaci vzhledem k nečekanému výskytu pandemie Covid-19. V následujících tabulkách budou opět uvedeny počty podaných insolvenčních návrhů jak ze strany věřitelů, tak ze strany dlužníků.

Tabulka 3 Přehled podaných insolvenčních návrhů za rok 2020

Rok 2020	Počet podaných insolvenčních návrhů od ledna do prosince (1. – 12.)											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
věřitel	28	24	31	47	0	3	0	0	49	35	30	23
dlužník	15	15	17	15	18	21	22	8	18	27	11	18

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě dat převzatých z insolvenčního rejstříku.

Tabulka 4 Přehled podaných insolvenčních návrhů za rok 2021

Rok 2021	Počet podaných insolvenčních návrhů od ledna do prosince (1. – 12.)											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
věřitel	25	25	30	13	15	22	17	20	29	15	27	20
dlužník	16	14	15	18	17	11	10	16	11	16	14	10

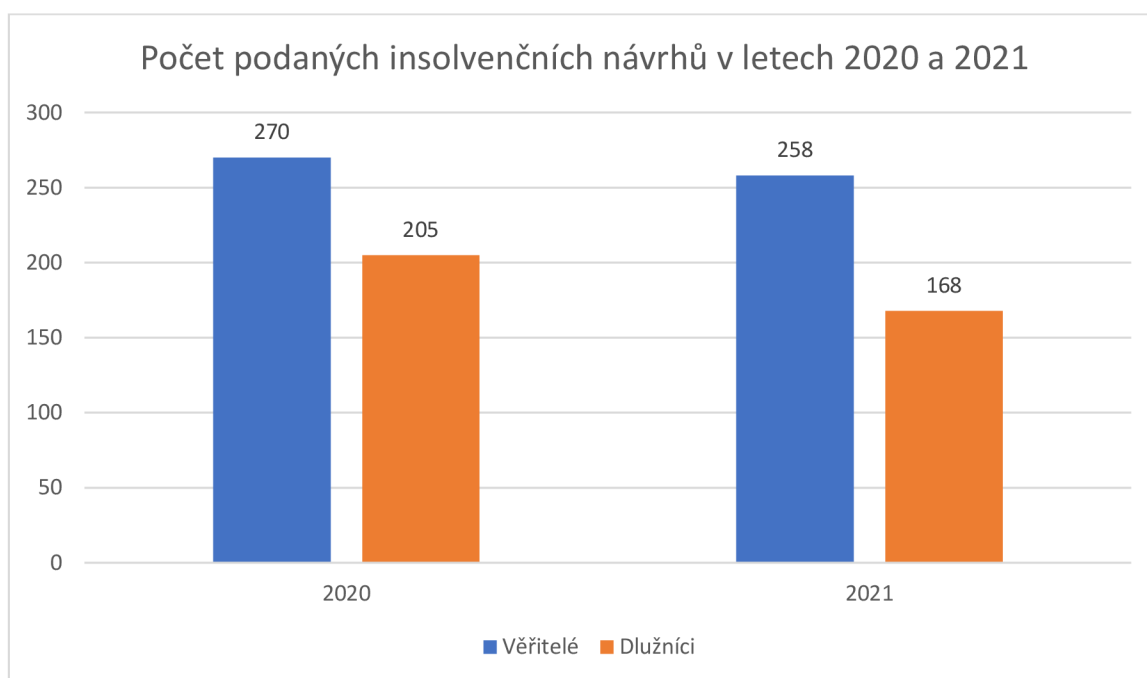
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě dat převzatých z insolvenčního rejstříku.

Uvedené tabulky znázorňují počet insolvenčních návrhů, které byly podány v letech 2020 a 2021. V dubnu roku 2020 bylo celkem podáno 62 návrhů, v květnu téhož roku 18 návrhů. Zatímco v květnu dlužníci podali 18 návrhů, v dubnu bylo jimi podáno 15 návrhů, došlo tedy k nárůstu o necelých 17 %, konkrétně o 3 insolvenční návrhy.

V období od ledna do května 2020 bylo věřiteli podáno 130 návrhů, dlužníci v tomto období dohromady podali 80 návrhů. Ve zbylých měsících tohoto roku věřitelé podali 140 návrhů a dlužníci 125 návrhů.

Pro přehlednější znázornění jsou data z obou tabulek uvedena v následujícím grafu:

Graf 2 Přehled podaných insolvenčních návrhů v letech 2020 a 2021



Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě dat převzatých z insolvenčního rejstříku.

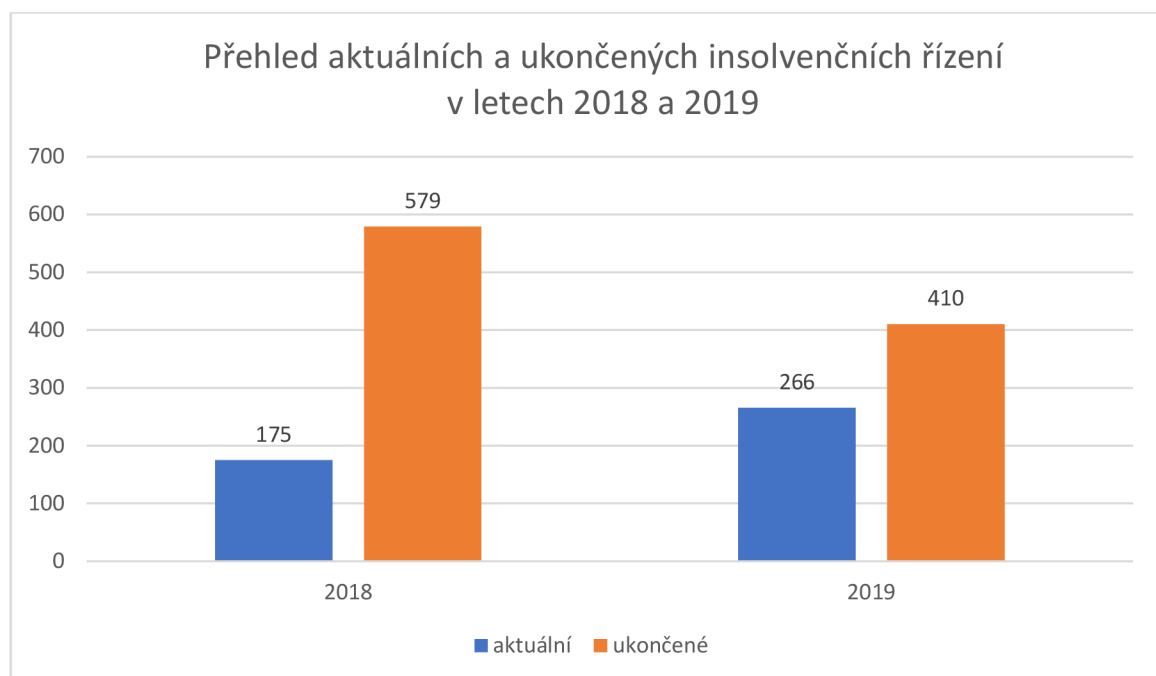
V roce 2020 bylo celkem podáno 475 insolvenčních návrhů. Dlužníky bylo podáno 205 návrhů a zbylých 270 návrhů podali věřitelé. V roce následujícím, tedy 2021, insolvenční soud obdržel celkem 426 insolvenčních návrhů. Oproti předchozímu roku došlo k poklesu o 10,3 % návrhů, tedy konkrétně o 49 návrhů. Věřitelé za celý rok podali 258 návrhů, dlužníci pouhých 168 návrhů. U obou dvou skupin došlo ke snížení počtu podaných návrhů oproti minulému roku, u dlužníků o 37 návrhů a u věřitelů o 12 návrhů.

4.3 Stručný vývoj podaných insolvenčních návrhů v roce 2022

Celkem bylo v lednu roku 2022 podáno 21 insolvenčních návrhů ze strany dlužníků a 9 ze strany věřitelů. V únoru dlužníci podali 17 návrhů a věřitelé o 6 návrhů více, tedy 23. Na základě těchto dat vidíme, že počet insolvenčních návrhů oproti měsícům v roce 2021 zůstal v průměru stejný. Lze předpokládat, že množství podaných insolvenčních návrhů zůstane v tomto rozmezí i nadále, ale nelze toto tvrzení zaručit.

4.4 Přehled insolvenčních řízení v letech 2018 a 2019

Graf 3 Přehled insolvenčních řízení v letech 2018 a 2019



Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě dat převzatých z insolvenčního rejstříku.

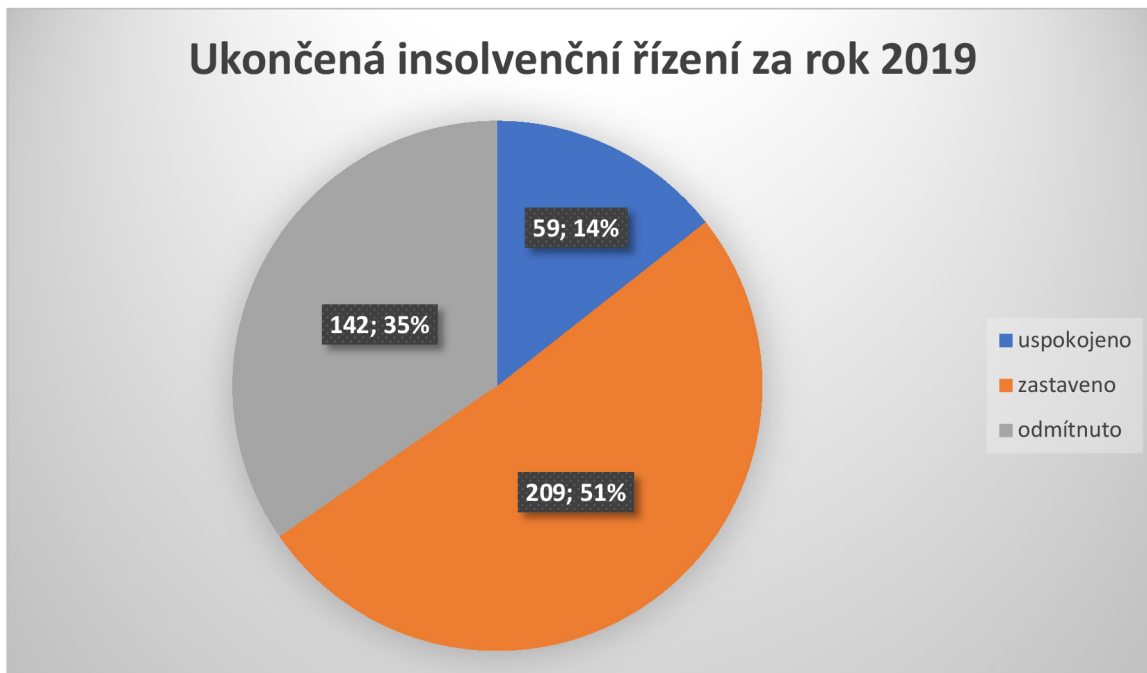
V roce 2018 bylo prostřednictvím insolvenčního návrhu zahájeno 754 insolvenčních řízení. Řízení, která stále nejsou od tohoto roku ukončena, je celkem 175, ukončených řízení je však mnohonásobně více, a to konkrétně 579. V roce 2019 bylo celkem podáno 676 insolvenčních návrhů, z nich je 266 stále v řízení a 410 řízení bylo ukončeno.

Graf 4 Přehled ukončených insolvenčních řízení za rok 2018



Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě dat převzatých z insolvenčního rejstříku.

Graf 5 Přehled ukončených insolvenčních řízení za rok 2019



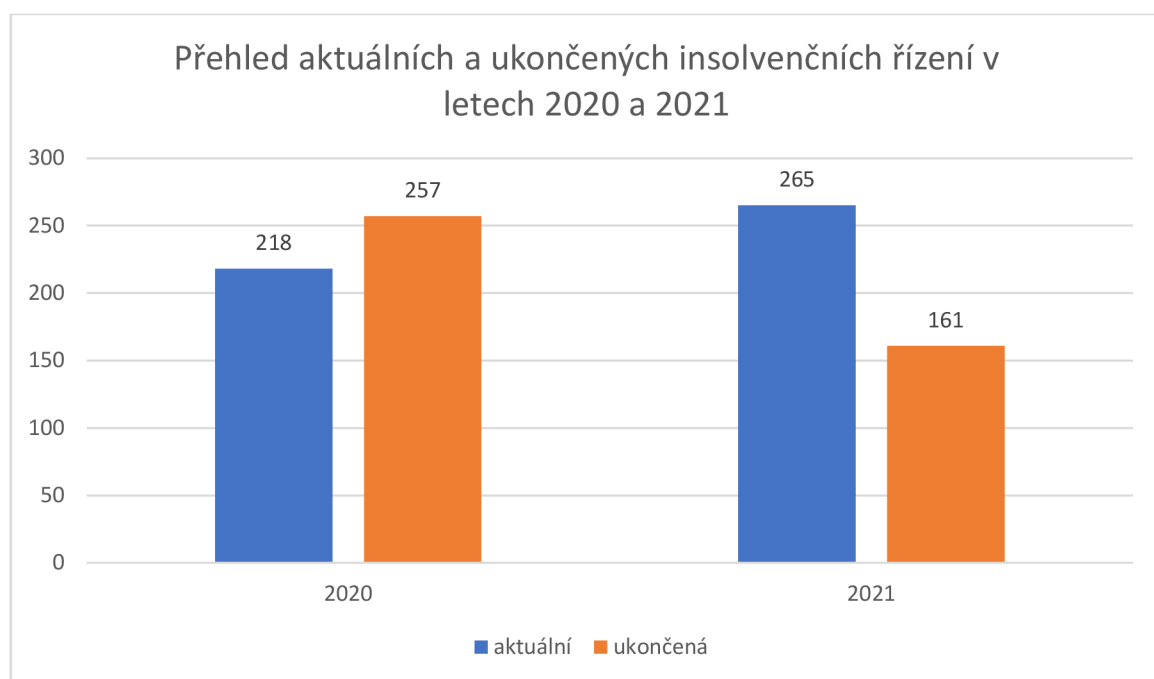
Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě dat převzatých z insolvenčního rejstříku.

V roce 2018 bylo celkem ukončeno 579 insolvenčních řízení. V tomto roce došlo k uspokojení v 116 řízeních, oproti tomu v roce 2019, kde celkový počet ukončených insolvenčních řízení byl 410, došlo k uspokojení pouze u 59 řízení,

což představuje pokles o 6 %. V roce 2018 bylo zastaveno 308 případů, v roce následujícím 209 řízení, jedná se tedy o pokles o 2 %. V roce 2018 bylo soudem odmítnuto 148 návrhů, v roce 2019 těchto návrhů bylo 142, oproti předchozímu roku došlo k navýšení o 9 %. Podané návrhy, které byly řešeny jiným způsobem než insolvenčním řízením, se objevují pouze v roce 2018 a jedná se konkrétně o 7 insolvenčních návrhů, což tvoří 1 % všech podaných insolvenčních návrhů.

4.5 Přehled insolvenčních řízení v letech 2020 a 2021

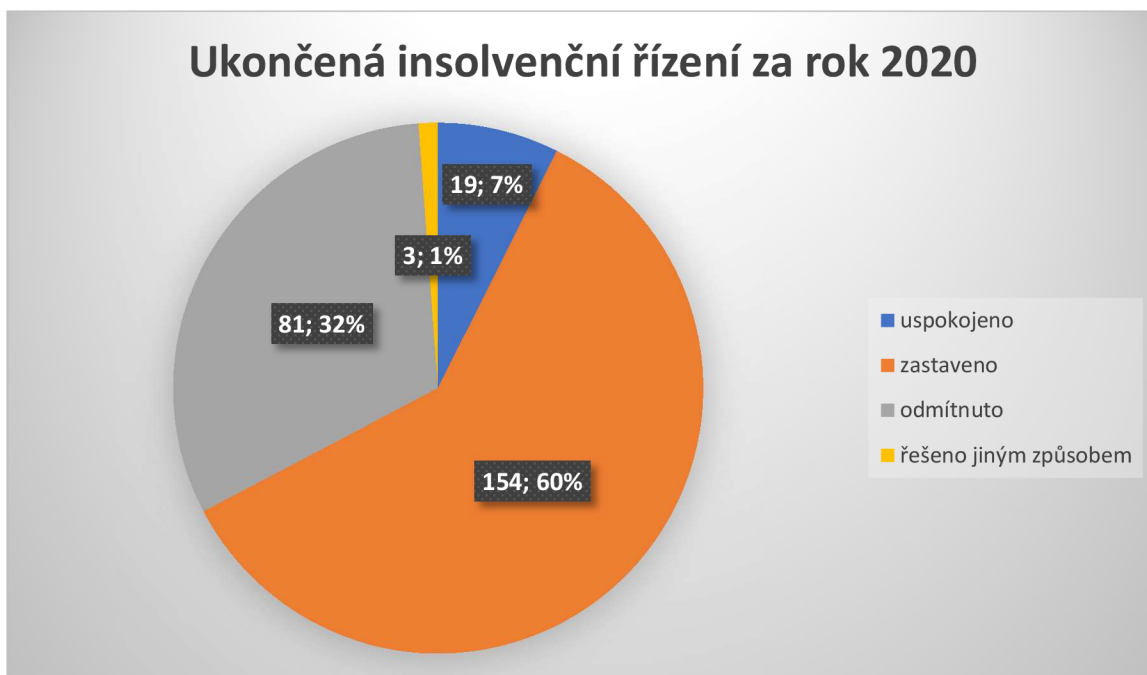
Graf 6 Přehled insolvenčních řízení v letech 2020 a 2021



Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě dat převzatých z insolvenčního rejstříku.

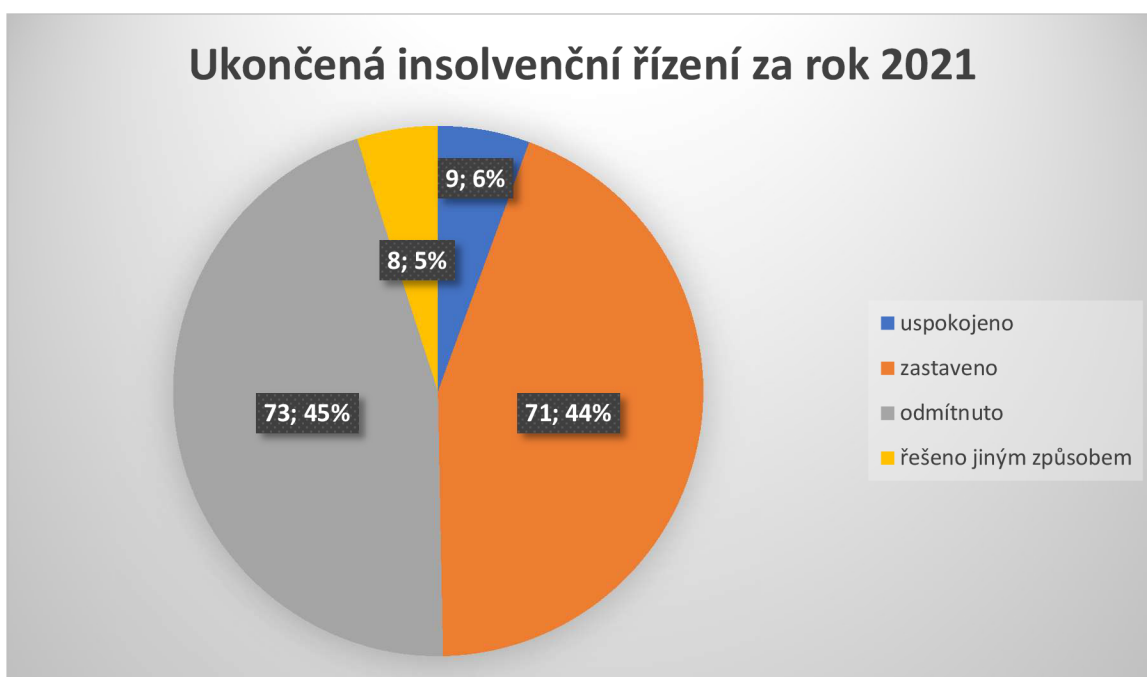
V roce 2020 bylo celkem podáno 475 insolvenčních návrhů. Stále aktuálních z tohoto roku je 218 řízení, 257 bylo ukončeno. Rok 2021 čítá dohromady 426 podaných insolvenčních návrhů. 265 zahájených řízení je stále aktuálních, ukončených řízení je 161. Z časového hlediska je logické, že v roce 2021 zaznamenáváme větší množství řízení, která jsou stále aktuální než v roce 2020. Těch je oproti roku 2020 o zhruba 22 % více. Ukončených řízení v roce 2021 je o necelých 38 % méně než v roce 2020.

Graf 7 Přehled ukončených insolvenčních řízení za rok 2020



Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě dat převzatých z insolvenčního rejstříku.

Graf 8 Přehled ukončených insolvenčních řízení za rok 2021



Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě dat převzatých z insolvenčního rejstříku.

V roce 2020 bylo ukončeno celkem 257 řízení, k uspokojení však došlo pouze u 19 řízení. Oproti tomu v roce 2021 bylo ukončeno 161 řízení, k uspokojení došlo pouze u 9 řízení, což činí pokles o 1 %. Zastavených bylo v roce 2020 154 řízení,

v roce následujícím jich bylo 71, počet zastavených řízení tedy procentuálně klesl o 16 %. Odmítnutých návrhů bylo v roce 2020 81, v roce 2021 došlo k poklesu na 73 návrhů, což v přepočtu představuje procentuální nárůst o 13 %. V obou letech došlo k řešení návrhů jiným způsobem, v roce 2020 byly celkem 3, v roce následujícím 8 případů.

4.6 Přehled včasného podávání insolvenčních návrhů

Cílem této bakalářské práce je zjistit, zda dlužníci po tom, co se dozvěděli o svém úpadku či se o něm při náležité opatrnosti dozvědět měli, plní zákonem stanovenou povinnost podávat na sebe insolvenční návrhy.

Obecně lze říci, že včasně podaný insolvenční návrh je takový návrh, který byl podán dříve než se dlužník dostal do prodlení delšího než tři měsíce. Toto tvrzení je uvedeno v zákoně, konkrétně § 3, odst. 2 písm. b) IZ. V tabulce je uveden přehled insolvenčních návrhů, které byly či nebyly podány včas.

Tabulka 5 Přehled podaných dlužnických insolvenčních návrhů v letech 2018 - 2021

Podání	Přehled podaných dlužnických insolvenčních návrhů v letech 2018 - 2021			
	2018	2019	2020	2021
včasné	39	28	21	24
se zpožděním	231	220	184	144

Zdroj: Vlastní zpracování autorky na základě dat převzatých z insolvenčního rejstříku.

Uvedená tabulka znázorňuje počet insolvenčních návrhů, které podali pouze dlužníci v období od roku 2018 do roku 2021. V roce 2018 bylo včas podáno pouze 39 návrhů, v roce následujícím 28 návrhů. Opožděně podaných návrhů bylo mnohonásobně více, v roce 2018 jich bylo 231 a v roce 2019 220 návrhů. Rok 2020 čítá nejméně včasně podaných insolvenčních návrhů, tedy 21. V roce 2021 došlo k nárůstu pouze o 3 návrhy oproti roku předchozímu, tedy konkrétně na 24 návrhů. Dlužníci v roce 2020 nepodali včas 184 insolvenčních návrhů, v roce následujícím 144 návrhů.

5 Výsledky a diskuse

Praktická část bakalářské práce měla za cíl poskytnout informace o tom, zda dlužníci plní zákonem stanovenou povinnost a podávají včas insolvenční návrhy. Zároveň v této části bylo sledováno, zda jsou věřitelé dostatečně uspokojeni. Data, která byla k tomuto výzkumu použita, jsou převzata především z insolvenčního rejstříku. Po shrnutí veškerých poznatků, na které se tato práce zaměřovala, budou v této kapitole navržena opatření, která by mohla pomoci při řešení případných nedostatků.

5.1 Zhodnocení výsledků

Z nasbíraných dat lze usoudit, že většina dlužníků skutečně neplní povinnost uvedenou v zákoně a včas insolvenční návrhy nepodává. Práce se zaměřila na období od roku 2018 až do roku 2021. V každém z těchto roků bylo více insolvenčních návrhů podáno věřiteli než dlužníky. Jestliže se zaměříme na výslednou fázi řízení, zjistíme, že většina věřitelů nebyla dostatečně uspokojena. Na základě dat z insolvenčního rejstříku došlo k zjištění, že mnoho insolvenčních návrhů bylo zamítnuto, jelikož dlužníkův majetek nebyl dostačující k uspokojení věřitelů. Tato skutečnost má za následek to, že insolvenční řízení nenaplnuje své poslání.

5.2 Návrh opatření

V každé společnosti je důležité, aby lidé uměli hospodařit s penězi. Bylo by proto vhodné, aby stát kladl větší důraz na finanční gramotnost obyvatel. Dnešní trh je plný služeb a statků, které lákají mnohé jedince ke koupi, i takových statků či služeb, které nejsou pro jedince nezbytně nutné. To pak může mít za následek zvyšování zadlužování a jedinec se pak lehce ocitne v situaci, kdy není schopen plnit své závazky. Nemožnost plnění závazků nemusí být způsobena pouze vlastním přičiněním, na tuto skutečnost mohou mít vliv i situace, které nikdo z nás není schopen ovlivnit. Nemale procento lidí se v této situaci ocitne při ztrátě zaměstnání či v důsledku zhoršení zdravotního stavu. Stát by se měl zaměřit především na mladé lidi a děti a poskytnout jim dostatečný přehled o finančním světě, tak aby rozvážně hospodařili se svými penězi a mohli své zkušenosti předávat dalším lidem, popř. nové generaci. Vhodným krokem by zcela jistě bylo zavedení výuky finanční gramotnosti

na školách. Došlo by k úpravě současných právních předpisů, a tedy k uložení povinnosti vyučovat tento předmět.

Finanční rezervy by mohly být dalším řešením jak předejít tomu, abychom se nedostali do tíživé finanční situace.

V této souvislosti nelze spoléhat pouze na strategie učiněné ze strany státu. Jedinec by měl být veden tak, aby uměl hospodařit s penězi a při útratě uvažoval nad nutností koupě. Velká zodpovědnost je v tomto případě kladena na rodiče. Přemýšlením o následcích útraty se alespoň částečně sníží riziko možného vystavení se zadlužování v budoucnu.

Insolvenční právo se stále více snaží ulehčovat dlužníkům jejich vstup do insolvenčního řízení. Aby insolvenční sféra naplňovala svůj účel, je nutné rozlišovat mezi dlužníkem, který se skutečně ocitl v tíživé finanční situaci, a mezi dlužníkem, který pouze využívá této příležitosti se záměrem vyhnout se splácením svých dluhů.

6 Závěr

Cílem práce bylo zjistit, jak dlužníci přistupují k zákonem stanovené povinnosti podávat insolvenční návrhy včas. Zároveň se práce zaměřuje i na konečnou fázi insolvenčního řízení a hodnotí, zda pohledávky věřitelů jsou uspokojovány. Vzhledem k rozsáhlosti insolvenčního práva i zaměření bakalářské práce nebylo možné věnovat se všem novelám a právním úpravám tohoto odvětví. V této práci jsou proto zahrnuta jen některá období, konkrétně od roku 2018 až po rok 2021.

Základní pojmy vztahující se k insolvenčnímu právu byly vymezeny v teoretické části, která poskytuje základní náhled do této problematiky. V této části nebyly opomenuty změny, ke kterým došlo v důsledku účinnosti oddlužovací novely. V roce 2020 celý svět zachvátila pandemie Covid-19, v jejímž důsledku bylo nutné upravit dosavadní právní předpisy, k čemuž došlo i v právu insolvenčním.

Základem praktické části byla data nasbíraná z veřejně dostupných zdrojů, převážně se jednalo o insolvenční rejstřík. Na základě získaných dat došlo ke komparaci jednotlivých období. Porovnávána byla období mezi sebou s ohledem na to, kolik insolvenčních návrhů bylo podáno věřiteli a kolik dlužníky. V druhé části byly porovnány jednotlivé roky a pozornost byla zaměřena na to, zda jsou pohledávky věřitelů uspokojovány či nikoliv.

Vlastním šetřením bylo zjištěno, že většina dlužníků neplní své povinnosti podávat insolvenční návrhy včas. Ve všech zmíněných letech byly tyto návrhy ve větší míře podávány věřiteli než dlužníky. Je nutné podotknout, že v roce 2020 a 2021, kdy byl svět zasažen pandemií Covid-19, došlo k celkovému snížení podaných insolvenčních návrhů. Lze přepokládat, že většina lidí zpozorněla, vzhledem k tomu, že nevěděli, jak se tato situace bude dále vyvíjet.

Samotné zavedení oddlužovací novely je velkým zvýhodněním pro osoby, které nejsou schopné plnit své závazky. Avšak mnohdy se v praxi setkáváme se situací, kdy dlužníkův majetek není dostatečný k tomu, aby uspokojil své věřitele.

Každý z nás by proto měl takovým situacím předcházet. Velký důraz by měl být kladen na finanční gramotnost, která je v současné době poměrně nízká. Často se dlužníci ocitnou v této situaci v důsledku své naivity.

Je nutné podotknout, že v posledních letech se stát snaží pomoci dlužníkům tak, aby mohli splácet své závazky. Mnohdy je však vina právě na straně dlužníků.

Není možné, aby stát každého dlužníka „převychovával“, a zabránil tím zadlužování. Na základě různých strategií lze dosáhnout snížení zadlužování, ale idea o společnosti, která bude zcela bez dluhů, je spíše utopií.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Knižní zdroje

1. MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-766-5.
2. RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Praha: nakladatelství Wolters Kluwer, 2017, ISBN 978-80-7552-444-7.
3. SCHÖNFELD, Jaroslav a kolektiv. *Insolvenční řízení. Očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona*. Praha: nakladatelství Professional Publishing, 2016, ISBN 978-80-7431-151-2.
4. SMRČKA, Luboš; PLAČEK, Jan; SCHÖNFELD, Jaroslav; LOUDA, Lee. *Insolvenční řízení (očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona)*. Praha: nakladatelství Professional Publishing, 2016. ISBN 978-80-7431-151-2.
5. SPRINZ, Petr a kolektiv. *Insolvenční zákon. Komentář*. Praha: nakladatelství C.H.BECK, 2019, ISBN 978-80-7400-735-8.
6. WINTEROVÁ, Alena a kolektiv. *Civilní právo procesní. Díl druhý: Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018, ISBN 978-80-7502-299-8.
7. ZAHRADNÍKOVÁ, Radka a kolektiv. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, ISBN 978-80-7380-714-6.

7.2 Právní předpisy

1. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů
2. Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích

7.3 Internetové zdroje

1. Aktuality - Portál justice. *Aktuality - Portál justice* [online]. Copyright ©2017 Ministerstvo spravedlnosti České republiky [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp?clanek=tzv-lex-covid-justice-ii-vysel-ve-sbirce-zakonu-co-prinas-1>
2. Desatero oddlužovací novely | epravo.cz. *EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbirka zákonů, judikatura, právo* [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/desatero-oddruzovaci-novely-109074.html>
3. Jak ven z dluhové pasti? – Insolvency – Justice.cz. *Insolvency – Justice.cz* [online]. Copyright © Ministerstvo spravedlnosti ČR 2018 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/jak-ven-z-dluhove-pasti/>
4. JUSTICE.CZ. Insolvenční rejstřík. *justice.cz.* [online]. 21.02.2022. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=39604629>
5. Lex Covid – část III. – Co? – Insolvenční zóna. *Insolvenční zóna* [online]. Copyright © 2019 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.insolvencnizona.cz/clanky/lex-covid-cast-iii-co/>
6. Moratorium – Insolvenční zóna. *Insolvenční zóna* [online]. Copyright © 2019 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.insolvencnizona.cz/slovnicek/moratorium/>
7. Reorganizace - jak postupovat? | Advokátní kancelář JUDr. Josef Cupka. *Úvod | Advokátní kancelář JUDr. Josef Cupka* [online]. Copyright © 2010 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <http://www.ak-cupka.cz/clanky/70-reorganizace>
8. Schválení konečné zprávy insolvenčním soudem. *Profiprávo.cz* [online]. Copyright © 2005 [cit. 21.02.2022]. Dostupné z:

https://www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=263116&csum=02fd0c47

9. STRNAD, Zdeněk. Desatero oddlužovací novely. *epravo.cz* [online]. [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/desatero-oddruzovaci-novely-109074.html>

10. Ukončení oddlužení - Finanční vzdělávání. *Úvod - Finanční vzdělávání* [online]. Copyright © [cit. 21.02.2022]. Dostupné z: <https://www.financnivzdelavani.cz/jak-na-to/zlomove-situace/oddluzeni/ukoncení-oddlužení>

11. Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení | insolvenční-zakon-komentar.cz. *Praktický průvodce insolvenčním řízením – insolvenční zákon – komentář* [online]. Copyright © 1997 – 2021 [cit. 21.02.2022]. by Dashöfer Holding, Ltd. Dostupné z: <https://www.insolvenčni-zakon-komentar.cz/onb/33/ucinky-spojene-se-zahajenim-insolvenčního-řízení-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Eltu6PFEtumJs0KVDbHZYztE8X1RNRNbzQ/>